

HLASATEL

Sborový časopis Náboženské obce Církve
československé husitské v Praze Vršovicích

Září. Končí léto, začíná se barvit listí, studený vítr vane nad sklizenými poli, ranní chlad a mlha kontrastují se zářivým zářijovým slunce. Jedno z nejkrásnějších

ročních období. Vlastně každé roční období, když začíná, tak se mi zdá nejkrásnější. Když čerstvě nasněží. Když začnou kvést stromy. Když začne být teplo na koupání. Vždy nastupuje nějaká forma radosti. Podzim, ač je také nejkrásnější, je jiný. Místo čisté radosti je tu určitá melancholie. Jako je zřícenina hradu na vrcholku hory často romantičtější než výstavný panský zámek. A ten podzim nějak zvláště působí i na člověka. Všichni mají podzimní deprese, jen někdo má nepříjemné deprese a někdo krásný a plodný podzimní splín. Ty nejkrásnější obrazy, písně i básně světa vznikaly ve splínu rozervané duše. Zcela určitě na podzim. A tak i v mém životě hraje podzim důležitou roli. Bůh se mě sice dotkl ještě v létě, kdy jsem i znovu otevřel téměř 10 let neotvíranou Bibli. Ucítil jsem, jak jsem uvěřil, jak mi to secvaklo, a byl to až fyzický pocit ten Boží dotek. Ale od prostého uvěření, že Bůh je, ke křesťanské víře jsem se prokousával po celý podzimní čas. Byla to doba depresivní, s mnoha životními potížemi. Doba, kdy nebylo jisté, zda budeme s Oksankou manželé nebo úhlavní nepřátelé. Byla to doba hádek i společných modliteb přes telefon. Byla to doba častého očišťujícího pláče, doba pokání. Doba intenzivního hledání Boží tváře. Kamarádka mě

poprosila, abych po dobu její dovolené hlídal jejich psa, tedy i bydlel u nich v bytě. Na rozdíl od naší domácnosti měla satelitní anténu, která umožňovala sledovat křesťanské kanály. Náhoda? Tolik bohoslužeb, kázání, zamyšlení nad Bibli, svědectví o Boží moci, písní chval. Denně! V té době jsem poprvé přišel do kostela ne na varhanní koncert, nýbrž na návštěvu za Pánem. V té době jsem poprvé přišel i do tohoto Husova sboru. Byla to doba, kdy jsem při Večeři Páně ještě plakal. Byl to přesně ten očištný, plodný, nádherný splín. Byly to porodní bolesti mého znovuzrození.

To se nemohlo stát jindy než na podzim.

Bratři a sestry v Kristu, přeji i vám krásné prožití podzimu.

Jakub Pešek

VERŠ A MODLITBA K POŽEHNÁNÍ NA DEN KNÍŽETE VÁCLAVA

*Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.
Matouš 16,24*

Prosíme tě, Hospodine, Bože náš, když si nyní připomínáme památku mučedníka Václava, učiň, ať se na věčnosti radujeme s ním i se všemi tvými svědky. Ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Z Kazatelského cyklu ČČSH na rok 2010/2011

NEDELE V ZÁŘÍ

XII. neděle po svatém Duchu 4. září 2011

*Blaze národu, jemuž je Hospodin Bohem, lidu, jež si zvolil za dědictví. Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechn jejich zástup.
(Žalm 33,12.6)*

První čtení z Písma: Ezechiel 3,7–11
Druhé čtení z Písma: Římanům 13,8–14
Evangelium: Matouš 18,15–20

XIII. neděle po svatém Duchu 11. září 2011

*Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdeme do Hospodinova domu! Kéž je na tvých valech pokoj, kéž se tvé paláce těší klidu!
(Žalm 122,1.7)*

První čtení z Písma: Genesis 50,15–21
Druhé čtení z Písma: Římanům 14,1–12
Evangelium: Matouš 18,21–35

XIV. neděle po svatém Duchu 18. září 2011

Lide můj, naslouchej učení mému, k slovům úst mých nakloň ucho. (Žalm 78,1)

První čtení z Písma: Jonáš 3,10–4,11
Druhé čtení z Písma: Filipským 1,21–30
Evangelium: Matouš 20,1–16

XV. neděle po svatém Duchu 25. září 2011

Hospodine, vše, co jsi na nás uvedl a co jsi nám udělal, podle pravdivého soudu jsi učinil, protože jsme zhřešili proti tobě a neposlušali tvá přikázání. Avšak nezříkej se nás úplně pro své jméno a nevzdaluj své milosrdenství od nás. (Daniel 3,31.29.34.35)

První čtení z Písma: Ezechiel 18,1–4.25–32
Druhé čtení z Písma: Filipským 2,1–13
Evangelium: Matouš 21,23–32

Památka knížete Václava 28. září 2011

Hospodine, spravedlivý se raduje z tvé moci, nad tvým vítězstvím vděčně jásá. Splnil jsi mu touhu jeho srdce, prosbě jeho rtů jsi neodpřel. Vyšels mu vstříc štědrým požehnáním, na hlavu mu kladeš korunu z ryzího zlata. (Žalm 21,2–4)

První čtení z Písma: Moudrost 6,9–21
Druhé čtení z Písma: 1. Petrův 4,12–19
Evangelium: Matouš 16,24–27

Iz 55,1–5

Římanům 9,1–5

Matouš 14,13–21

JEŽÍŠOVA SAMOTA

Asi není nikoho, kdo by v uplynulých dnech neslyšel o tragédii v Norsku. Lidé, kteří něco podobného nezažili, si ani neumí představit, jakou bolest musí pozůstalí po obětech prožívat.

Shodou okolností v našem evangelním textu dnes zastihujeme Ježíše, který lodí odplouvá na pusté místo, aby mohl být sám. Proč ale Ježíš chtěl být sám? Právě se totiž dozvěděl o smrti Jana Křtitele, který byl zavražděn na přání dcery Herodiady. Herodiada byla žena Herodova bratra Filipa. Herodes si ji chtěl vzít za ženu a Jan Křtitel proti tomu vystupoval. Když její dcera zatančí v královském paláci, Herodes jí slíbí splnit cokoli, o co požádá. A ona, navedena svou matkou, požádá o hlavu Jana Křtitele. I Jan Křtitel tedy umírá naprosto zbytečně, na vrtoch mladé holky, byť členky královské rodiny, která, omámena svou náhle získanou mocí, kdy může požádat o cokoli, volí smrt významného proroka. Nesouhlasila s jeho postoji a názory a tak ho raději nechala zabít, než aby s jeho názory jakkoli polemizovala, nechtíc připustila jejich pravdivost. Kdokoli se totiž pouští do diskuse, musí druhému přiznat alespoň základní práva a jedním z nich je právo na život, dalším pak právo na svobodu projevu. Pravá diskuse přece znamená, že druhého respektují i se všemi jeho odlišnostmi, které s sebou přináší.

Ježíšovi tedy umírá někdo, kdo mu byl blízký. Někdo, koho obdivoval, koho respektoval, vždyť to byl právě Jan Křtitel, z jehož rukou Ježíš přijímá křest. Ježíš tedy musel být zprávou o jeho smrti zaskočen a zarmoucen, zvláště proto, že to byla smrt tolik zbytečná.

O to větší útěchou se tento příběh může stát nám. Pokud se svou bolestí jdeme k Ježíši, on sám podobnou bolestí procházel, on ví, co prožíváme. Ale lidé ho o samotě nenechají. Když se dozvedí, že se od nich vzdálil, jdou za ním. Věří mu, chtějí, aby je učil, uzdravoval, pomáhal jim. Teď ještě jdou za ním, teď ještě věří, že jim Ježíš může pomoci.

Přijde však doba, kdy ti samí lidé v něj ztratí svou důvěru, už nebudou chtít, aby je nadále učil, uzdravoval, pomáhal jim. Nebudou už chtít, aby k nim ani promlouval, nebudou s ním chtít diskutovat, polemizovat, nebude je zajímat jeho názor. A zase jako nejjednodušší prostředek, jak se zbavit někoho, kdo je jiný, se jeví smrt. A tak ty samé davy, které teď jdou za Ježíšem, za pár měsíců budou křičet ukřižuj. V této rovině se tedy Ježíšova smrt řadí mezi všechny ty, kteří zemřeli pro své názory a přesvědčení. Proto, že ti druzí s nimi nepřipustili diskusi. Nepřiznali jim ani ta nezákladnější práva jako je právo na život a svobodu projevu.

Zbytečná smrt mladého člověka, jehož názory se nezamlouvaly vládnoucí moci.

Pro ty, kteří se setkali se vzkříšeným Kristem, je ale Ježíšova smrt samozřejmě něčím víc. Ve víře vyznávám, že Ježíš neumírá jen pro své názory a přesvědčení, ale hlavně pro moje hříchy a selhání. To je jakási druhá, skrytá rovina jeho smrti, kterou člověk odhalí až po svém uvěření.

A je to právě tato rovina, která Ježíšovu smrt odlišuje od všech ostatních. Pokud bychom Ježíše přijali jen jako proroka a velkého učitele, pak skutečně můžeme jeho smrt přirovnat k tisícům jiných lidí, kteří nespravedlivě zemřeli, ať z rukou šílence nebo nespravedlivého, špatného systému. V této rovině můžeme Ježíše litovat, truchlit nad jeho smrtí, odsuzovat ty, kdo se na jeho smrti podíleli, ale tím to končí.

Pokud ale vyznám, že ve své smrti Ježíš umírá i pro moje hříchy, že je to má vina, která ho přibila na kříž, nejen rozhodnutí davu a římské moci. otevírají se tím pro mě nové, netušené dimenze.

V této rovině už Ježíš nestojí v řadě s ostatními. V této rovině to není o spravedlivém, dobrém Ježíši a nespravedlivé moci a zlých lidech, kteří ho zabili, ale o mně a mé vině, která Ježíše znovu a znovu křížuje. V této rovině Ježíše jako toho, kdo na sobě nese mé hříchy, mé zavržení, umírá pro mou nehodnost, Ježíše potřebují všichni lidé, soudci, stejně jako odsouzení, vrahové, stejně jako oběti.

Vyznat Ježíše jako toho, jehož smrt vede k životu. Jediná smrt, na jejíž konci není konec, ale nový začátek. Ježíšova smrt tak dává naději všem, kteří už v tomto světě na sobě zakusili jeho nespravedlnost a odvrácenost od Boha. Věřím, že všichni tito lidé prošli ve své smrti ke Kristu, k nespravedlivě odsouzenému, ukřížovanému a vzkříšenému Kristu, který na ně už čekal s otevřenou náručí. Ten, který prošel tím, co oni, ale zvítězil, porazil smrt jednou provždy.

Amen

*Kázání Adely Frýdlové,
31. července 2011 v Husově sboru
ve Vršovcích*

4.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
9.9.	pátek	18.30 hod.	Garden party - zahradní slavnost	na biblické zahrádce před MANOU
11.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl
16.9.	pátek	18.30 hod.	schůze Rady starších	v sákrstii
18.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl, káže J. Pešek
25.9.	neděle	10 hod.	bohoslužba	slouží D. Frýdl, káže A. Frýdlová

TEMATICKÝ VEČER NA LHOTĚ

Po prázdninové přestávce jsme se opět sešli na dalším z tematických večerů. Protože počasí bylo ještě letní, nebo spíš konečně letní, rozhodli jsme se setkání trochu zpestřit a místo obvyklého bytu v přízemí Husova sboru jsme se vydali na břeh zatopené pískovny na Lhotě. Místo, které je v sezóně přeplněné, bylo v tento páteční večer příjemně tiché a klidná vodní hladina spolu s vzrostlými borovicemi tvořila vynikající kulisu pro téma tohoto večera: KŘEST. Téma, o kterém si člověk zpočátku řekne, že není co řešit, ale o kterém jsme si dokázali povídat valnou část večera.

V rámci přípravy na tento večer jsem shlédnul videozáznam kázání diakona Ivana Laptěva z Evangelické luterské církve v Karelii. Karelie je republika v rámci Ruské federace, ve které se nachází tisíce jezer. Vesnice, v níž zaznělo kázání diakona Ivana, se nachází na břehu Ladožského jezera, které má zhruba rozlohu České republiky. A bylo to jedno z nejlepších kázání, která jsem dosud slyšel. Hlavní myšlenky kazatele jsem přednesl i na našem tematickém večeru a staly se základem diskuse.

Předně je zde otázka, jaký smysl má náš vlastní křest pro nás teď a tady. Byla to přece jednorázová událost, kterou si mnozí z nás ani nepamatují, neboť byli pokřtěni jako nemluvňata. Má tato událost nějaký vliv i dnes? Nebo byl tenkrát vykonán jakýsi obřad duchovní očisty, od nějž jsme se již ale stihli znovu dost umazat, takže ve výsledku jako by se ani neodehrál? Tuto otázku si kladli křesťané již v prvních stoletích po Kristu. Obvyklým jevem bylo, že křest odkládali až do okamžiků těsně před smrtí, aby se již nestihli duchovně umazat po

pokračování na straně 8

KONTAKT

Moskevská 34/967
101 00 Praha 10-Vršovice
e-mail: info@husuvsbor.cz

e-mail faráře: david.frydl@tiscali.cz
tel.: 271724317 (Farní kancelář)
731100059 mobil faráře

dopis XV.

Milí rodiče,

váš minulý dopis jsem dostala, právě když zde v Anglii byl jeden z prvních jarních dnů. Chystala jsem se jít do kaple cvičit na klavír, ale slunce mě zlákalo a já jsem se posadila na schody ke kapli a četla váš dopis. Na obálce byl obrázek ptáčka a tím jste bezděky vyjádřili jednu z mých skoro už tradičních ranních činností - krmení ptáčků. Každé ráno se modlíme o náš denní chléb, o chléb pro nás a já se pak o ten včerejší rozdělím s ostatním stvořením. Však oni mi to později odplatí. Jen abych jim rozuměla, když budou zpívat anglicky...

Z přiložených článků mě asi nejvíc zaujal o Stalinově dceři. Je to smutný příběh a musí to být otřesný život. Život jako vyhnanství, ačkoliv ji tam, jako skoro jedinou, Stalin neposlal. Ale právě proto. Kde se skrýt před těmi dvacet jedna miliony svědků. Jedna-dvacet milionů rozsudků smrti jako dědictví po otci. Ji její otec odsoudil k životu. Na druhé straně je-li pravda, že se ve svých sedmdesáti letech stala křesťankou a vstoupila do kláštera ve Švýcarsku, musí to být obrovská úleva. Snad si takovou ani nedokážeme představit. Položit těch dvacet jedna milionů životů, život jejího otce i vlastní na Kristův kříž a spolehnout se na jeho milosrdenství. Dvacet jedna milionů lidí zemřelo kvůli Stalinovi nedobrovolně. Ten jediný - Kristus - který za něj zemřel dobrovolně, toho nikdy nepřijal. Pro smrt těch všech by Stalin měl být zatracen, pro smrt toho Jediného by mohl být zachráněn...

V sobotu jsem byla s jednou přítelkyní na výletě v Norwichi - městečku nedaleko Cambridge. Žila tam ve 14. století jedna žena - Juliana of Norwich, která psala o svých zážitcích víry. Nakonec se stala poustevnicí, která prožila většinu svého života v jednom pokojíku vedle kostela, kam za ní přicházeli lidé s prosbou o pomoc či radu. A přesto

toho prožila tolik na své cestě s Bohem, měla tak bohaté zážitky, že až dodnes do její místnůstky putují každý rok stovky poutníků, cestují k ní z velké dálky, aby mohli zakusit kousek z té duchovní cesty po níž ona šla. Uvědomila jsem si, že ani tolik nezáleží na tom, jak mnoho cestujeme, abychom mohli mít hluboké duchovní prožitky. Vzpomínala jsem na svůj podkrovní pokojík a musím přiznat, že tam jsem nebyla Bohu o nic vzdálenější. Opravdu nezáleží vždy na počtu kilometrů.

V tomto týdnu jsme zde měli quiet day (den ticha). Četli jsme při něm příběh o Jákobově zápase (1M 32, 23-33). Při jeho četbě jsem si poprvé uvědomila, že kdykoliv se v biblickém vyprávění Bůh setká s člověkem, je člověk uzdraven. Vidí, chodí, slyší, je očištěn... Tento příběh je myslím jediný, kdy po setkání s Bohem člověk kulhá. A tak jsem si vzpomněla na tátu, na jeho zápasy i na jeho postižení, jak mu Bůh skrze toto postižení požehnal, orientoval celý jeho život a vlastně tím požehnal i ostatním pacientům, čtenářům. V Jákobově příběhu se postižení stává znamením Božího vyvolení, Boží smlouvy s člověkem, Božího požehnání.

Vaše Adela

pokračování ze strany 6

uskutečnění této duchovní koupele. Absurdita tohoto počínání jen dokazuje, že jejich odpověď na tuto otázku nebyla správná. Křest je tedy něčím jiným než nějakou jednorázovou očištěnou tenkrát, jež nemá žádný vliv dnes. Čím?

Všimněme si, že pro tento obřad používáme zvláštní slovo křest, které máme jen a pouze pro tento účel. K němu se v našich představách jaksi automaticky váží další pojmy, jako: kněz, kostel, křtitelnice, pokropení vodou, plačící miminko, kmotři, atd. Na slovo křest se nabalila další slova a překryla tak jeho původní biblický význam. V řeckém textu Bible totiž není použito žádné speciální slovo, které by mělo význam nějakého obřadu. Tam, kde máme v češtině slovo „křtít“, stojí v řečtině zcela prachobyčejné „ponořit se“. Zdůrazňuji, není tam napsáno „kněz třikrát pokropí miminko v bílém oblečení svěcenou vodou, a to v kostele a za účasti kmotrů“, je tam jen „ponořit se.“ Tedy zmizet na chvíli pod vodní hladinu úplně celý, a po vynoření mít uzavřenu novou smlouvu s Bohem. Předobrazem křesťanského křtu je starozákonní potopa světa. Příšernosti, které konali předpotopní lidé, byly smyty a po opadnutí vod se objevila duha, symbol smlouvy s Bohem. Opět zdůrazňuji, nejednalo se o trojí pokropení vyprahlé země jarním deštěm, ale o katastrofickou potopu – to jsou zcela různé věci.

Úplné ponoření do vody symbolizuje ještě jednu věc. Jde o událost, které křesťané říkají znovuzrození. Sám Ježíš říká: „Nenarodí-li se kdo znovu z vody a Ducha, nemůže vstoupit do Božího království.“ Stejně jako při našem prvním narození, i při našem křesťanském znovuzrození se nejprve ocitáme ve vodě bez možnosti nadechnutí, abychom se posléze ocitli na vzduchu, ovšem ve zcela změněné situaci. Nejprve byl náš svět omezen maminčiným bříškem (a kdo z nás tenkrát věřil na „život po porodu?“), pak byl náš svět omezen jedním lidským životem (a kdo z nás tenkrát věřil na „život

po smrti“?), aby po znovuzrození konečně získal rozměr věčnosti.

Dále si všimněme, že ke spáse je zapotřebí dvou věcí: víry ve Spasitele, a křtu, o kterém Spasitel říká, že bez něj nejde vstoupit do Božího království. Mnohokrát jsem slyšel námitku proti křtu malých dětí. Sám nejsem jeho příznivcem, je lepší nechat se pokřtít po vlastní úvaze, už jen proto, abychom si ten zážitek pamatovali. Ale ta hlavní námitka, totiž že bez víry je křest jen prázdný obřad, není úplně přesná. Ve vztahu člověka s Bohem jsou totiž dva aktéři: člověk a Bůh. A každý z nich musí udělat svůj krok. Člověk udělá svůj krok k Bohu, když přijme Ježíše jako Spasitele, Bůh udělá svůj krok, když člověka pokřtí vodou a Duchem. V podstatě by mělo být jedno, v jakém pořadí tyto kroky následují.

Teď jsem se dostal až k poslednímu tématu našeho večera, totiž k formulaci křest vodou a Duchem. Všimněme si, že stejně jako při potopě světa se na scéně objevuje holubice s olivovou ratolestí jako symbol nového počátku, tak i při Ježíšově křtu sestupuje Duch svatý v podobě holubice. Jakou roli hraje při křtu Duch svatý a co je to křest Duchem? Totéž, co křest vodou? Téma nepřilíš probádané, ale o to více zajímavé. Příště se do něj pustíme.

Jakub Pešek

Představujeme vám nástin nově připravované dramaturgické a provozní koncepce Vršovického divadla MANA při Husově sboru ve Vršovících. Autorem textu je docent Jakub Korčák, divadelní režisér a pedagog na Divadelní fakultě Akademie múzických umění v Praze. Ten se stává novým spolupracovníkem tvůrčího týmu, který stojí za rekonstrukcí a znovuzprovozněním tohoto jedinečného divadelního prostoru.

MANA

DIVADLO DUCHOVNÍ OBNOVY

Vzhledem k tomu, že divadlo nemá jevištní komín, není třeba zvlášť investovat do tahů. Stačí záchyty na upevnění dekorací. Soustředil bych se především na promyšlené a maximálně variabilní rozmístění světel.

Herci musí mít odpovídající zázemí: jednoduché šatny oddělené pro muže a pro ženy, každá se sprchou, umyvadlem a třemi až čtyřmi líčícími stolky se zrcadly. Šatny mají vstup oddělený od diváků a je z nich přímý přístup na jeviště. K dispozici jsou rovněž zvláštní toalety. Vše může být velmi jednoduché a prosté, ale je třeba vytvořit prostor, který umožní soustředění před zkouškou a před představením. Součástí zázemí by měl být i prostor pro čtené zkoušky s velkým stolem a sezením pro 12 lidí.

Z výše uvedeného důvodu je třeba vytvořit samostatný vstup a zázemí pro publikum s šatnami, toaletami a případným barem. Divák by měl být uveden do prostoru, který navozuje pocit něčeho prostého, důvěrného, domácího, nikoli odtažitě reprezentativního. Mělo by mu být od první chvíle jasné, že přichází do divadla, jehož cílem není vnější okázalost a společenská událost, ale niterná osobní zkušenost. Stěny stačí očistit

na starý, původní nátěr. Ve vybavení bych dal přednost starým, použitým věcem, které mají duši. Vše čisté, účelné, jednoduché. Chléb s máslem a mátový čaj by měl být nabízen spíš než šampaňské.

Každá inscenace má zvlášť navrženou dekoraci a kostýmy, v případě potřeby i scénickou hudbu. To vše si žádá investice. Zvláštní kapitolu představují honoráře. Herci a inscenátoři potřebují záruku standardních odměn, aby se mohli na projekt plně soustředit a nebyli rozptylováni hledáním obživy jinde. Za všech okolností je třeba mít jasno o finančních zdrojích ještě před začátkem projektu.

REPERTOÁR DIVADLA MANA

a) Současná dramatika a původní tvorba

b) Klasické tituly

A. Strindberg - Slečna Julie
A. Strindberg - Tanec smrti
H. Ibsen - Strašidla
H. Ibsen - Rosmersholm
A. P. Čechov - Ivanov
A. P. Čechov - Strýček Váňa
J. Topol - Kočka na kolejích
J. Topol - Stěhování duší
H. Pinter - Zrada
E. Albee - Stalo se v zoo
E. Albee - Kdo se bojí Virginie Woolfové
J. P. Sartre - Za zavřenými dveřmi
Ch. Keatley - Máma říkala, že bych neměla
M. Carr - Žena a megera
E. O. Neill - Cesta dlouhým dnem do noci
E. O. Neill - Měsíc pro smolaře
P. Zindel - Vliv záření gama na měsíčky zahradni
M. Donagh - Kráska z Leenan
S. Beckett - Konec hry
S. Beckett - Čekání na Godota
S. Beckett - Šťastné dny
T. Williams - Skleněný zvěřinec
(Heiner Müller – Philoktet, Hamletmaschine, Quartett)
Arthur Miller – Cena

A. Camus – Nedorozumění

c) Archetypy

Orestes
Antigona
Oidipus
Medeia
Bakchantky
Hamlet
Don Quijote
Don Juan
Faust

d) Křesťanské a židovské osudy

Vypracoval: doc. Jakub Korčák, MgrA.

HISTORIE SOCIÁLNÍ PRÁCE V CÍRKVI ČESKOSLOVENSKÉ IV.

Jedním z neaktivnějších sborů v tomto ohledu byl sbor v Pardubicích. V roce 1941 zřídil kurs sociálně zdravotní služby v rodinách pro sestry SONO, který se pak konal pravidelně a postupně se prodlužoval až na tři měsíce. V rámci kursů byla i náboženská příprava. Těmito kursy postupně prošlo asi 100 absolventek. Podobné kursy se konaly i v dalších městech. V roce 1941 pak bylo zřízeno Ústředí Ošetřovatelské a zdravotní péče v rodinách. Péče se postupně zdokonalovala a časem (v roce 1944 počtem 37 stanic) získala první místo mezi všemi spolkovými organizacemi, které podobnou službu prováděly.

V roce 1941 byl také zřízen Pohřební odbor např. v roce 1945 bylo vypraveno 283 pohřbů nemajetných členů nebo těch, co padli za války.

Pokračovaly přípravy na řádné dvouleté ošetřovatelské školy a přípravy na výstavbu sociálně zdravotních ústavů v rámci všech diecézí.

V období 1944 – 45 sociální činnost ČČS souvisela s pohotovostní službou – úkoly dané válečným obdobím. Pomocné akce pro případ náletů, pomoc letecky postiženým, zvýšena návštěvní služba v nemocnicích, péče o mládež nasazenou v Protektorátu a německé říši, strádány potravinové lístky a přídavky pro strádající, péče o rodiny stížené persekucí, pomoc vězňům vracejícím se z koncentračních táborů, práce v polních lazaretech.

Po dobu okupace byly podporovány i rodiny těch, co odešli za hranice i rodiny politických vězňů, jakož i angličtí a ruští zajatci. Bylo jim umožněno ubytování i strava a opatrovány pro ně peníze. Jen na podporách bylo poskytnuto 1 387 470 Kč, pokud byly hlášeny.

Zvláštní ošetřovatelskou službu prokazovaly sociální odbory v době revoluce. Např. V Roudnici odbor spolu s Červeným křížem vedl přes tři měsíce nemocnici pro politické vězně. Na Zbraslavi byla zřízena vlastní ošetřovna pro zraněné a po válce ve dvou vilách odbor zřídil domov pro 60 repatriantů, na Moravě byly zřízeny výařovny, diecézní svaz tam obstarával noclehárnu pro 100 osob, kudy procházely tisíce repatriantů z koncentračních táborů. V době revoluce vyslal sociální odbor v Uhlířských Janovicích do Prahy 8 nákladních aut s potravinami a léčebným materiálem. Později se jím vozili ranění.

Zvláště silný je případ Náchoda, kudy se ještě před květnovou revolucí valily proudy německých uprchlíků a s nimi i zajatci, Francouzi, Poláci, Holanďané, kteří jim sloužili. Když zajatci dorazili do Náchoda, byli v době nočního odpočinku odváděni do rodin členů ČČS, kde se jim dostalo pohostinství. Další zajatci tam stavěli železnici pod přísným dohledem německých dozorců. Sociální odbor jim za velkého nebezpečí vozil nejnutenější potraviny na českou celnici, kde sestry pro zajatce vyvařovaly. Finanční náklady hradil odbor sám. V přednáškové místnosti Husova sboru byla zřízena nemocnice také na náklady sociálního odboru. Při propouštění pacienti dostali určitou peněžitou podporu. 1500 členů odboru spolu s celým sborem poskytl službu 70 000 uprchlíků všech národností.

Zvláštní pomoc pro letecky postižené byla poskytnuta i náboženskou obcí Plzeň západ. Tisíce rodin se tam ocitly bez přístřeší. V církvi se proto konala sbírka, která vynesla

163 478 Kč. Z toho plzeňská obec přispěla polovinou. Rodiny byly poděleny částkou 500 – 2500 Kč podle způsobené škody.

POVÁLEČNÁ LÉTA

Po válce se pokračovalo v sociální práci. Sociální odbory se zapojily do akcí na odstranění následků války. Byly zavedeny patronáty nad válkou zničenými oblastmi např. pohraničím.

V roce 1947 byly složky sociální práce ČČS plně uznány státní správou. Jednalo se o získání konfiskovaných budov pro ozdravné a sociální účely. Pohřební odbor ukončil svoji činnost v roce 1949 a na jeho místě byl pro členy 25ti pražských náboženských obcí zřízen nový úsek sociální práce – pomocná služba starým lidem, za pomoci placených pracovníků, které obstarávaly těmto lidem životní potřeby v jejich vlastních domácnostech. K zavedení této služby vedl zejména nedostatek sociálních ústavů a nemocničních lůžek pro staré lidi.

Ale v roce 1950 přichází zrušení sociální činnosti na spolkovém základě. Postupně tak byly zlikvidovány všechny dosavadní sociální odbory, diecézní svazy i Ústředí sociální práce ČČS k 30. červnu 1951. Do konce března 1951 pak byly zlikvidovány stanice Ošetřovatelské a zdravotní péče v rodinách a převedeny spolu s ošetřovatelkami pod Červený kříž.

Dva domovy sociálního odboru v Praze na Vinohradech

1. Dětský domov dr. Karla Farského v Jílovém u Prahy

Snaha vybudovat vlastní dětský domov provázela církev od počátku. Jednou z prvních snah bylo jeho vybudování v Tuchoměřicích u Prahy. Na něj se už konaly sbírky. I z velké části zotavoven zakoupených nebo vybudovaných se postupně měly stát dětské domovy. V roce 1937 zakoupil Vinohradský sociální odbor usedlost v Jílovém u Prahy. Nejprve objekt sloužil jako prázdninová osada. Správu domova mělo na starosti kuratorium ustanovené sociálním odborem. Prostředky na chod domova si opatroval odbor. Ve výroční zprávě za rok 1948, tedy po 11ti letém trvání, pobýlo v domově delší či kratší čas 271 dětí. Staraly se o ně tři ženy, které měly rozdělené úkoly.

DOMOV EMILIE ZVOLSKÉ PRO PŘESTÁRLÉ VE VŠESTUDECH

Nebyl první. Nejdříve byl získán Černínský starobinec u Klatov, který měl na starosti pražský diecézní svaz sociální péče. Pak zámek Hošťálkovy na slezsko-polské hranici postupně upravovaný ostravským diecézním svazem a konečně Červený mlýn u Veltrus zřízený vinohradskou radou starších a vedený odborem sociální práce. Koupila ho v roce 1949. Měl 42 lůžek. Z velké jídelny byla vytvořena modlitebna, která měla sloužit nejen chovancům, ale i okolí.

Adela Frýdlová, dokončení příště